

Британська Рада: Міжнародна програма обміну для видавців – Набір учасників відкрито

Про програму

Британська Рада розпочинає нову Міжнародну програму обміну для видавців. Програма була розроблена за участі світових лідерів індустрії та об'єднає українських та міжнародних фахівців видавничої справи.

Перший сезон триватиме 12 місяців, починаючи з вересня 2019 року. По двоє фахівців із Грузії, України та Туреччини працюватимуть у тандемі з колегами з Великої Британії.

Українські стипендіати зможуть відвідати своїх партнерів у Великій Британії під час курованого ознайомчого візиту, зазирнути за лаштунки видавничого сектору та познайомитися з іншими фахівцями.

Після закінчення програми обміну її стипендіати зможуть взяти участь у конкурсі на отримання грантів на діяльність із професійного розвитку розміром до 3000 фунтів кожен. Більш детальна інформація – нижче.

Ключові етапи

- Зустрічі онлайн (листопад-січень 2019).
- Ознайомча поїздка стипендіатів із Грузії, Туреччини та України до Великої Британії (лютий 2020).
- Ознайомчі візити британських стипендіатів (червень-липень 2020):
  - о 2 стипендіатів їдуть до Грузії
  - о 2 стипендіатів їдуть до Туреччини
  - о 2 стипендіатів їдуть до України
- Початок грантових активностей, підтриманих Фондом розвитку (жовтень 2020 – березень 2021).

Які витрати покриває Британська Рада?

Британська Рада покриє витрати на:

- перельоти, візи, проживання, трансфери та добові витрати українських стипендіатів під час їхньої ознайомчої поїздки у Велику Британію.
- поїздки українських стипендіатів всередині країни, добові витрати (і проживання, за необхідності) для участі у заходах, коли іноземні стипендіати відвідуватимуть Україну.

Фонд розвитку

Після закінчення програми обміну її стипендіати зможуть взяти участь у конкурсі на отримання грантів на діяльність із професійного розвитку розміром до 3000 фунтів кожен. Цей фонд дозволить їм і надалі розвивати міжнародні професійні зв'язки. Стипендіати зможуть витратити ці кошти на:

- відвідування професійних ярмарків
- практику (стажування)
- професійний тренінг
- реалізацію міжнародних проектів співпраці.

Заявки на отримання Фонду розвитку будуть оцінюватися за такими критеріями:

- попередня активність в рамках програми
- потенційний вплив цієї активності на розвиток кар'єри та міжнародних зв'язків стипендіата
- віддача від вкладених коштів.

Профіль стипендіата

Успішні апліканти:

- мають від 2 до 6 років досвіду в книговидавництві
- демонструють у своїй роботі інноваційні рішення та тяжіють до інтернаціоналізації
- працюють із художньою та нехудожньою літературою будь-якого жанру. Ми особливо раді отримати заявки від аплікантів із таких сфер:
  - о художня література
  - о дитяча та юнацька література

- о історія
- о природнича література
- о біографії
- о комікси та графічні романи

(NB: Цей раунд стипендії не підтримує видавництво академічного та STEM напрямків).

Стипендіати можуть обіймати будь-яку посаду, для якої інтернаціоналізація дає явні переваги. Наприклад:

- о менеджмент
- о редакторський відділ
- о міжнародні права
- о міжнародні продажі
- о маркетинг
- о реклама та події
- о цифрові/аудіо-книги

(NB: Ця програма пропонує індивідуальні, а не організаційні, можливості професійного розвитку. Кандидати подають особисті заявки за згоди їхнього роботодавця).

Заява про різноманіття

Різнорманіття є важливим фактором роботи Британської Ради. Ми прагнемо дотримуватися та сприяти законодавству, щоб уникнути невинновданої дискримінації, вважаючи її бар'єром на шляху до інклюзії, рівності можливостей та прав людини. Усі співробітники по всьому світу повинні гарантувати, що їхня поведінка відповідає нашій політиці.

Активності у межах програми

Обов'язковими до виконання для стипендіатів будуть:

- щонайменше 2 онлайн-зустрічі перед ознайомчими візитами
- невеликі домашні завдання. Наприклад, підготувати коротку презентацію вашого видавництва, сектора або внутрішнього ринку.
- 3 робочі дні під час ознайомчого візиту до Великої Британії:
  - о 2 дні зустрічей та тим-білдінг активностей
  - о 1 день, протягом якого стипендіати супроводжують британського партнера в робочих процесах видавництва у лютому 2020

- участь в організації ознайомчої поїздки британських видавців в Україну тривалістю до 5 днів у червні-липні 2020, під час якого один день ваш британський колега супроводжуватиме вас протягом робочого дня
- участь в опитуваннях та інших оцінювальних заходах
- ситуативне спілкування з іншими стипендіатами. Наприклад, ділитися інформацією про сектор, можливості, участь у дискусіях, через групу в Slack.

Зобов'язання роботодавця

Ваш роботодавець повинен надати лист підтримки для вашої заявки. Цей лист підтвердить згоду на вашу участь у програмі, що передбачає:

- щонайменше 2 онлайн-зустрічі перед ознайомчими візитами
- 3 робочі дні, не включаючи дні подорожі, у Великій Британії під час ознайомчого візиту
- участь у розробці програми та подіях під час ознайомчого візиту британських колег в Україну, включаючи день, коли британський партнер відвідає ваше видавництво.

Як подати заявку

Щоб подати заявку на участь у програмі, на literature@britishcouncil.org.ua надішліть листа з темою “Програма обміну для видавців”, що містить:

- о Короткого супровідного листа (англійською)
- о Заповнену форму заявки (англійською)
- о Лист підтримки від вашого роботодавця (українською)

Останній термін подачі заявок: 6 вересня, 2019 о 19:00. Кандидати, що потраплять до шорт-листа, отримають запрошення на Skype-співбесіду у середині вересня.

FAQ – Найпоширеніші запитання

Як ви обираєте стипендіатів?

Вибір стипендіатів базується на:

- Переконливості їхньої заявки

- Сумісності з їхніми іноземними колегами в залежності від о жанру видавництва (напр., дитяча література, художня література тощо)
- о посади у видавництві (напр., редакція, відділ прав тощо)

Чому Грузію, Туреччину та Україну обрали до участі?

Цей перший раунд програми здійснюється в європейському регіоні у найширшому значенні. Ми обрали країни цього регіону, у яких видавничий ринок розвивається і швидко змінюється. Видавничий сектор у Грузії, Туреччині та Україні має різні можливості та складнощі; також ці країни прагнуть тіснішої співпраці з британським сектором. Для більш детальної інформації, прогляньте секцію «Інформація про сектори» нижче.

Якими будуть домашні завдання для стипендіатів?

Стипендіати займуться дослідженнями та підготовкою у вільний від роботи час. Їх чекатимуть такі завдання:

- Підготувати презентацію про своє видавництво та його структуру та представити її під час онлайн-зустрічей та ознайомчої поїздки.
- Презентувати сучасні тенденції у своєму сегменті ринку (наприклад, дитячі книги, комікси) під час онлайн-зустрічей та ознайомчого візиту.
- Виконати завдання для оцінювання успішності проекту.
- Підготувати заявку на отримання гранту.

Я буду працювати в тандемі з іноземним видавцем? Що це означає?

Стипендіати співпрацюватимуть з іноземним колегою. Під час візиту до України ваш напарник буде протягом одного дня супроводжувати вас у вашому видавництві. А ви протягом одного дня супроводжуватимете його у британському видавництві. Вам потрібно буде домовитися з ними про ваш порядок денний. До нього мають входити зустрічі з ключовими людьми у вашому видавництві.

Я повинен витратити гроші з Фонду розвитку у Великій Британії?

Ні, грант на розвиток можна витратити у будь-якій країні світу.

Що відбуватиметься під час ознайомчої поїздки?

Британська Рада складе план поїздки у партнерстві із місцевою асоціацією видавців. Він включатиме:

о презентації

о зустрічі

о події для встановлення зв'язків

о один день супроводу стипендіата-партнера у його/її видавництві

о культурні події та/або екскурсії.

Чи очікується, що я буду вести бізнес із іншими стипендіатами?

Наприклад, купувати чи продавати права?

Ви можете це робити, але на вас не покладається жодних зобов'язань щодо цього.

Які витрати покриває Британська Рада?

Британська Рада покриває витрати:

- Перельоти, візи, проживання, трансфери та добові витрати українських стипендіатів під час їхньої ознайомчої поїздки.
- Поїздки українських стипендіатів всередині країни, добові витрати (і проживання, за необхідності) для участі у заходах, коли іноземні стипендіати відвідуватимуть Україну.
- Активності, пов'язані з Фондом розвитку, за умов дотримання умов Фонду.

Які витрати не покриває Британська Рада?

Британська Рада не може покрити витрати на:

- Час стипендіата, який він витрачає на активності програми.
- Матеріали (напр., канцелярські товари, друк, програмне забезпечення, незаплановані витрати).
- Витрати, які можуть виникнути під час подачі заявки для участі в програмі чи отримання Фонду розвитку.
- Харчування під час активностей чи поїздок, якщо це не вказано в плані поїздки.
- Добові витрати або заяви про витрати, що не відповідають політиці Британської Ради.

- Туристичне страхування або страхування цивільної відповідальності стипендіатів.
- Особисті витрати стипендіатів, що виникли внаслідок затримки чи відмови у візі.

Що станеться, якщо я зміню місце роботи у ході програми?

Програма спрямована на професійний розвиток окремих осіб, а не їхніх роботодавців. Якщо ви будете обіймати подібну посаду в іншому видавництві, ви можете й далі брати участь у програмі. Якщо це станеться, ви повинні попросити вашого нового роботодавця виконати зобов'язання, яких вимагає програма. Якщо ваш новий роботодавець цього не зробить, ми залишаємо за собою право на власний розсуд виключити вас із усіх подальших активностей програми (напр., ознайомчі поїздки або можливість подачі заявки на отримання Фонду розвитку) та надати цю можливість іншому кандидату.

Якщо ваше нове місце роботи буде поза видавничим сектором, ми залишаємо за собою право на власний розсуд виключити вас із усіх подальших активностей програми (напр., ознайомчі поїздки або можливість подачі заявки на отримання Фонду розвитку) та надати цю можливість іншому кандидату.

У мене запитання, на яке я не знайшов(ла) відповіді!

Усі ваші запитання стосовно програми надсилайте, будь ласка, за адресою literature@britishcouncil.org.ua. Ми будемо раді допомогти.

Описи видавничих секторів

Велика Британія

Видавництво книг у Великій Британії має найбільший оборот із усіх секторів креативної економіки, і в 2016 році мало частку 32% (Джерело: Центр економічних та бізнес-досліджень). Його внесок у валову додану вартість з 2013 року збільшився на 47%.

Після перформативних мистецтв видавничий сектор є другим за розміром роботодавцем Великої Британії, у якому станом на 2016 рік працює 21% (або 28.276 осіб) усіх працівників креативних індустрій. Для порівняння,

лише у книговидавництві у Сполученому Королівстві зайнято більше людей, ніж у рибній промисловості (у якій працюють 24.000 осіб). У британському видавничому секторі домінує “Велика п’ятірка” міжнародних конгломератів: Hachette, HarperCollins, Macmillan, Penguin Random House та Simon & Schuster, кожен із яких має декілька імпринтів та редакційних підрозділів, що працюють з художньою та нехудожньою літературою. Велика Британія також має добре розвинену екосистему незалежних видавництв, включаючи малі та середні підприємства, такі як Faber, Canongate, Granta та Profile, та типографії (до 10 співробітників), що відомі своєю ризиковою літературою, нехудожніми виданнями та поезією.

Фінансові результати книговидавництва у 2018 році були неоднозначними – деякі галузі розширилися (наприклад, аудіокниги та експорт), а інші – зменшувалися (наприклад, вітчизняна художня література). Загальний обсяг продажів художньої літератури у 2018 році знизився на 3% до £588 млн.

Продажі електронних художніх книг (включно з аудіокнигами) зросли на 4% до £229 млн, а паперових художніх книг зменшилися на 7% до £359 млн.

Загальні продажі паперових та електронних книг для дітей у 2018 році збільшилися на 3% до £368 млн, при цьому загальні продажі паперових книг зросли на 3% до £351 млн, а цифрових – знизилися на 1% до £17 млн.

Загальний обсяг фізичних і цифрових продажів нехудожніх книг зріс на 1% до £954 млн, при цьому рівень доходів від продажу паперових книг у цій категорії був £878 млн, а від електронних – зріс на 10% до £75 млн. (Джерело: Видавничий щорічник Асоціації видавців, 2018).

Продажі перекладної художньої літератури у Великій Британії у 2018 році зросли на 5,5% – тобто було продано понад 2,6 млн книг сукупною вартістю £20.7 млн. Це найвищий рівень, відколи Nielsen почали слідкувати за продажами у 2001 році. Продажі перекладної художньої літератури майже подвоїлися за минулі 15 років від 1,3 млн до 2,5 млн примірників. (Джерело: Звіт Nielsen для Міжнародної Букерівської премії, 2018).

Неймовірно зросли продажі аудіокниг (загальний прибуток від продажу аудіокниг збільшився на 43% до £69 млн), адже все більше людей прагнуть

насолоджуватися книгами за допомогою нових технологій та не відставати від швидкого темпу життя. (Джерело: Видавничий щорічник Асоціації видавців, 2018).

Україна

Креативний сектор України яскраво і швидко розвивається. Станом на 2017 рік, частка креативних індустрій складала 4,4% від ВВП України.

Українські видавництва, зазвичай, незалежні, середнього розміру (15-50 співробітників) або малі (5-10). Сектор видає близько 20 000 нових творів на рік. За даними опитування Читомо “Ukrainian Reading and Publishing Data 2018”, більшість українських видавництв спеціалізуються на перекладній літературі. Для 48% респондентів, перекладні твори складають понад 50% творів, а майже для 25% респондентів частка більша за 75%. Мови, з яких перекладають найбільше, – це англійська (67%), французька (38%), німецька (34%) та польська (27%).

Тренди останнього часу: зростає кількість нових незалежних видавців та частка перекладних творів, з’являється все більше нехудожньої української літератури, а українські ілюстратори отримують міжнародне визнання. Водночас, український сектор стикається зі складнощами: не вистачає централізованих даних про продажі (ринковий механізм, запущений після розпаду СРСР, застарів); мережі дистрибуції книг країною недорозвинені; авторські права потребують ефективного врегулювання; відсутня практика літературних агентів (функції яких, як правило, виконують видавництва).

За останні роки видавництва отримали посилену підтримку уряду. Українська видавнича галузь вийшла на новий щабель на міжнародному ринку (і вивела своїх авторів) на ключових форумах – Франкфуртському книжковому ярмарку, Болонському дитячому книжковому ярмарку та Лондонському книжковому ярмарку. У березні 2019 року приз Лондонського книжкового ярмарку отримав літературний фестиваль Книжковий Арсенал, що відбувається у Києві. Серед найновіших ініціатив – Національна програма сприяння читанню, поповнення колекцій бібліотек та програма підтримки перекладів, які впроваджує Український інститут книги.

Грузія

Видавничий сектор Грузії невеликий, але дуже активний. На грузинському ринку перекладна література складає понад 50% загальної кількості книг, виданих щороку. Місцеві видання складають біля 45%. За останні роки частка локальних книг зросла завдяки економічному зростанню та статусу Грузії як Почесного гостя на Франкфуртському книжковому ярмарку.

Частка жанрів/тем серед виданих книг:

- o Художня література - 45%
  - o Наукові/STEM - 20%
  - o Дитяча література - 11%
  - o Шкільні підручники/Мануали/Збірки підручників - 2%
  - o Додаткові підручники/Мануали - 9%
  - o Комікси/графічні романи - 0.1%
  - o Релігійні книги - 1%
  - o Інше (Музичні ноти, карти, словники, альбоми, тощо). - 4%
- (Джерело: Асоціація видавців Грузії)

80 % видавців Грузії – це дрібні незалежні видавництва (5 чи менше співробітників).

20% вважаються великими чи середнього розміру (більше 20 співробітників). Традиції літературних агентів у Грузії немає; їхню роботу виконують редактори та менеджери з продажу прав видавництв.

Міжнародний продаж прав зазвичай відбувається через Національний центр книг Грузії.

Туреччина

Населення Туреччини складає понад 80 мільйонів. За даними YAYFED (Федерація видавничих професійних асоціацій) у 2018 році було продано 410 641 305 книг (примірників). Публікації для широкого загалу складають 34,21%, тобто 140 477 335 одиниць. За даними ISBN-агенції, що співпрацює з Міністерством культури та туризму, у 2018 році було видано 67 135 нових творів - зростання на 11,27%. Це підтверджує успіх незалежних видавництв та ставить Туреччину на 6 місце у світовому рейтингу за даними IPA.

Попри це, останнім часом сектор загалом зіштовхнувся зі значними труднощами. Значно зросли витрати на матеріали, податок з продажу зріс на 18%, ослабивши довіру споживачів на фоні ширших економічних

проблем, а також цензури, утисків та переслідувань письменників та видавців.

Партнери програми: Український інститут книги, Літературна лабораторія Мистецького арсеналу, Форум видавців.